№ 54.

GAZETA KORRESPONDENTA

WARSZAWSKIEGO I ZAGRANICZNEGO

Z WARSZAWY DNIA 6. LIPCA ROKU 1798. w PIĄTEK.

z Berlina dnia 30. Czerwca.

N. Króleſtwo Jchmość po odbytey długiey podroży swoiey, na dniu wczorayszym ſtaneli w *Charlotenburg.*

Ob. *Sieyes* poseł nadzwyczayny i miniſter pełnomocny Rzpltey *Francuzkiey*, ſtanął tym czasem w *hotel de Ruſſie*, nim mieszkanie przez wyiazd Ob. *Caillard* zupełnie wolne będzie.

z Londynu dnia 19. Czerwca.

Rząd nasz otrzymał depesze z *Madras* pod d. 23. Lutego przez umyślnego lądem, z których okazuie ſię, iż *Francuzi* zatrudniaią ſię teraz wyprawą przeciw osadom *Wſchodnio-Indyiſkim* na brzegach *Koromandelu* i *Ile de France.* Zołnierzom *Francuzkim* uczynione ieſt przyrzeczenie bogatego łupu w *Madras*, i potężne wsparcie *Typpo Sułtana*, dla wypędzenia *Anglikow* z osad *Wſchodnio-Indyiſkich. Francuzki* generalny gubernator w *Ile de France* i *Reunion*, tudzież kommendant osad *Francuzkich* na wschodzie przylądka *Dobrey Nadziei*, Ob: *Mallarti*, wydał pod d. 29. Stycznia do obywatelow tychże osad naſtępuiącą proklamacyą.—,, Obywatele! Znaiąc od tylu lat gorliwość waszą ku ſławie Rzpltey, spieszemy ſię wam donieść o propozycyach podanych nam przez dwoch ambaſſadorow *Typpo Sułtana.* Monarcha ten wydał oddzielne pisma do zgromadzeń kolonialnych i do wszyſtkich w tymże rządzie poſtanowionych generałow. Posłał także depesze do Dyrektoryatu wykonawczego w *Paryżu.* Pragnie on 1.) zawrzeć z *Francuzami* przymierze odporne i zaczepne, biorąc na ſiebie utrzymanie swoim kosztem wszyſtkich woyſk, które mu posłane będą. 2.) Przyrzeka wszyſtkie potrzeby woienne doſtarczać procz wina i wodki, w których sam niedoſtatku doznaie. 3.) Poczynione są wszyſtkie przygotowania, do przyięcia posiłkow, ktore mu *Francuzi* przyszlą, a za nadeyściem woyſka, szefowie i officerowie zbiorą wszyſtkie potrzebne środki dla prowadzenia woyny w tey okolicy, do które *Europeyczykowie* tak mało są przywykli. Naoſtatek *Typpo Sułtan* oczekuie tylko na moment, w którym *Francuzi* przyidą do niego z posiłkami, dla wypowiedzenia woyny *Angielczykom*, nic bardziey nie pragnąc iak wypędzenia ich z *Indyow Wſchodnich.*— Przez wzgląd pośpiesznego (?) ſtaney ſprzymierzeńcom naszym *Hollendrom* pomocy, gdy ieſt niepodobną rzeczą oſłabiać regimenta 107my i 108my, równie iak załogę portu *la Fraternité*, przeto wzywamy wszyſtkich obywatelow, aby zaciągali ſię iako ochotnicy w swoich względnie municypalnościach, dla odbywania ſłużby pod sztandarami *Tippo Sułtana.* Monarcha ten życzy także mieć w ſłużbie swoiey wolnych kolorowych obywatelow, dla tego oznaymuiemy to wszyſtkim, którzyby chcieli zaciągnąć ſię pod iego znaki. Możemy zapewnić, iż *Tippo* zawrze z niemi nayzyſkownieysze kapitulacye przez swoich tuteyszych ambaſſadorow, tak dalece, że ci *Francuzi*, którzy ſię zaciągaią do armiow iego, nie będą wſtrzymywani od powrotu kiedy zechcą do swoiey oyczyzny. *Dnia* 10. *Pluvios* (29. Stycznia) 6go *Roku Rzpltey* (podpisano) Mallartie.

Siła morſka którą *Francuzi* przy *Ile de France* maią, ſkłada ſię tylko z 9. fregat, nie mogą więc nam być ſtrasznemi w wschodnich *Indyach.* Z wyrazow iednak powyższey Proklamacyi, wnoſić trzeba, iż głównemi posiłkami, które Francuzi *Tippo Sułtanowi* przeznaczaią, ieſt wyprawa *Tulońſka*, i że *Buonaparte* iak drugi *Alexander*, z woyſkiem swoim od 40,000. ludzi przedſiewezmie przez *Egipt* marsz swóy do *Indyow*, ieżeli nasza flotta *srzodziemnego morza* planowi temu nie przeszkodzi.

Admiralicya odebrała dnia wczorayszego wiadomość, iż Lord *Bridport* podpłynął z całą ſwoią flottą na rozpoznanie portu *Breſteńſkiego*, i że tak ſię zapędził za trzema nieprzyiacielſkiemi okrętami, które ſię w ſtanowiſku *Berthaume* znaydowały, iż ſię zbliżył pod baterye na brzegu wysypane, co go przymuſiło do oddalenia ſię. Liſt ieden prywatny dodaie, iż nasze okręty ſtały ſię iuż panami czterech nieprzyiacielſkich okrętow, które ſię znaydowały w ſtanowiſku zewnętrznym, i ſtoczyły z inniemi bitwę, gdy nagły wiatr zachodni zagroziwszy naszym okrętom niebeſpieczeńſtwem rozbicia o brzegi, przymuſił nas do odſtąpienia zdobyczy. Naſi maytkowie ciesząc ſię iuż iako pewną własnością, okazali swoy gniew i zapalczywość ſtrzelaniem przeciwko wiatrowi. Flotta nieprzyiacielſka ſkłada ſię z 18. okrętow linowych.— O Lordzie *St. Vincent* żadnych wiadomości nie mamy.

Gazeta Dworſka Sobotnia doniosła, iż rapporta Gen. *Nugent* nie są tak pomyślne iak ſię spodziewano. Ze Pułkownik *Stapelton* attakuiąc insurgentow pod *Saintfield* odniosł nieco klęſki, lubo ich potym odparł. Idąc do *Newtown Ardes*, znalazł to miaſto iuż zaięte, i odebrał rozkaz cofnienia ſię, dopókiby nie nadeszły mu poſiłki.— Poźnieysze rapporta wspomnionego Generała z *Belfaſt* datowane, są pomyślnieysze, donoszą, iż fałszem ieſt, iakoby insurgenci mieli ſię oszańcować przy moście *Toome.* Ze część moſtu była przez nich zepsutą, lecz zaraz naprawioną zoſtała. Ze insurgenci koło *Antrim* okazali chęć złożenia broni. Ze w *Ballimeya* złożono w ręce magiſtratu 150. karabinow, 1,300. pik i iedną polową armatę. Pułkownik także *Stewart* poszedł do *Ballinachinch* gdzie ſię insurgenci zebrali i ścigał ich aż do lasu należącego do Lorda *Moira*, ubił 40, reſztę rozpędził.— Gen: *Asgill* attakował oboz insurgentow bliſko *Ros* i tam ich do 50. na placu położył wraz z dowodzcą.

Nadzwyczayna Dworſka gazeta ogłoſiła dnia wczorayszego depesze Vice-Króla *Irlandyi*, który donoſi, iż Gen: *Nugent* na d. 11. bliſko *Saintfield.* attakował i rozpędził korpus buntownikow od 5000. ludzi pod kommendą kupca korzennego *Munro*, iż położył na placu 400. ludzi, zabrał 6. armat i kilka zielonych Chorągwi, i że po tey bitwie miaſta *Saintfield* i *Ballinahinch* w perzynę obrocone zoſtały.— Gen: *Nugent* żałuie ſtraty Kapitana *Evalt.* Porucznik *Ellis* zoſtał rannym, z gemeynow 5. zabitych a 14. rannych było, wielu także z milicyi poległo. Siedliſkiem buntu ieſt hrabſtwo *Wexford*; tam to insurganci głownieysze swoie zgromadzili ſiły, które wynoszą do 60. tyſięcy ludzi. Officerowie tey armii noszą swoie mundury. Kobieta iedna P. *Redmont* nie zſiadaiąc z konia, kommenderuie dywizyą. — Woyſko Królewſkie w liczbie 10. tyſięcy ludzi wyszło na opasanie tey armii.— Gen: *Asgill* pod d. 13. donoſi, iż pośpieszył na pomoc miaſtu *Borris*, które korpus insurgentow z hrabſtwa *Wexford* przybyłe zapaliło, za nadeyściem iednak ſwoim iuż nie zaſtał insurgentow. W tey okoliczności 29. ludzi z milicyi *Donegal* dało dowod waleczności swoiey w obronie domu P. *Kavanagh*, na który insurgenci napadli. Gen: *Lake* dowiedziawszy ſię z *New Ros*, iż insurgenci rozmaite baty uzbroili, chcąc niemi uciekać, zebrał ile tylko można było ſtatkow, i 13. batow ich spalił.

Gazeta dworſka potwierdza, iż margrabia *Cornvallis* vice-królem i naywyższym wodzem woyſk w *Irlandyi* mianowany zoſtał. Pod warunkiem iedynie połączenia naywyższey cywilney i woyſkowey władzy, podiął ſię ten ſławny zwycięzca *Tippo Saiba* prowadzić woynę w *Irlandyi* podług naysurowszych praw woiennych, i dla tego żadnego pardonu dawać nie będzie. Wyiechał on iuż tam i spodziewamy ſię teraz nowego obrotu rzeczy.— Insurgenci mieli zamyſł spalić miaſto *Dublin.* Zepsucie sprycow i ſikawek są tego dowodem. — Pod *Arklow* zginął xiądz katolicki nazwiſkiem *Murphy*, który wmówił w ſwoich parafianow, iż nigdy rannym być nie może.— Doktor *Eſmond z Kildare* za przeſtępwa ſtanu powieszonym zoſtał. Procz bogatego dochodu z doktorſtwa miał ieszcze maiątku 12,000. funtow, który teraz na ſkarb ieſt ſkonfiſkowanym. Rownyż los pótkał P. *Steil* maiącego 500. funtow dochodu i 5000. funtow maiątku.—Znowu 10,000 świeżego woyſka do *Irlandyi* będzie przesłanego.— W *Dublinie* lękaią ſię zawsze attaku insurgentow i powſtania nieukontentowanych w samym mieście. Chcieli oni wysłać milicyą z miaſta, niby przeciw zbliżaiącym ſię insurgentom, wrzeczy zaś samey, aby tym prędzey miaſto opanować mogli. Powſtał z tąd wielki rozruch, który przed odeyściem poczty ieszcze nie był uspokoiony.— Miaſto *Wexford* będzie teraz od woyſka Królewſkiego lądem i wodą opasane.— W okolicach *Londonderi i Gelway* zaszła także rewolucya. Przez *Carick tergius* insurgenci utrzymuią kommunikacyą ze *Szkocyą.*— Naywyższy wodz insurgentow pod *Wexford* nazywa ſię *Kew.*— W *Dublinie* niedoſtatek żywności, dla tego ſię czuć daie, iż insurgenci zepsuli sluzę w kanale, przez który wszyſtkiego doſtarczano *Dublinowi.*— Mówią, iż insurgenci mieli zamyſł zgładzenia lorda *Fitzgerald*, ſkoroby tylko plan ich do ſkutku był przyprowadził Nie ufali bowiem ze wszyſtkim urodzonemu aryſtokratowi.— Kompanią milicyi *Cork* insurgenci rozbroiwszy, na sztuki porąbali, a potym ciała na ſtos włożyli. Załować naybardziey potrzeba poległego w tey akcyi pułkownika *Courcy* brata lorda *Kinſale.*

P. *Pitt* przyiechał znowu do *Londynu*, aby był przytomnym na radzie tayney. Jeſt on równie czynnym iak w czaſie zdrowia swego. Ma ſię cokolwiek lepiey, wiadomość zaś iakoby wziął dymiſſyą nie potwierdza ſię. — Xiąże *York* dla polepszenia zdrowia wyiedzie do *Bath.* — *Z Ipswich dnia 14. Czerwca.* Dziś z rana co puł-godziny, przybiegł umyślny z wiadomością, iż flotta nieprzyiacielſka na wysokości *Hosele Bay* widzieć ſię dała. Zebrało ſię zaraz woyſko do 6000. pełne chęci do walczenia. W kilku godzinach można było z okolic zebrać armią od 10,000. Przyszła iednak potym wiadomość, iż to były okręty naładowane węglami, do których przyłączyło ſię kilka okrętow woiennych *Roſſyiſkich.* — Od pierwszych dni Czerwca podług nowego urządzenia, wszyscy właściciele domow w *Weſtminſter* powinni podać w przeciągu dni 10. do swoiey względnie parafiy imiona mieszkaiących u nich cudzoziemcow, i czas bawienia ich, pod karą 100. funtow. Po którym upłynionym czaſie, nie będą mogli dłużey zatrzymywać u ſiebie cudzoziemcow iak przez 48. godzin, chyba za okazaniem pozwolenia od rządu, którego kopią równie iak paszport z wyrażeniem terminu bawienia, do parafiow swoich odeszlą. — Pan *Fox* ma przytomnym być na ſeſſyi, w którey Lord *Cavendish* nowy wniosek poda względem okoliczności *Irlandyi.* — Ladi *Fitzgerald* bawi teraz na wsi u Xcia *de Richmond.* — Okręt liniowy *Tygrys*, nad którym *Sir Sidney Smith* obiął kommendę, zabrany był *Francuzom* przez Lorda *Bridport* w roku 1795.— Lord *Duncan* obiął znowu kommendę nad flottą krążącą przy brzegach *Hollenderſkich*, do którey więcey ieszcze okrętow ma ſię przyłączyć.

CZYNNOŚCI PARLAMENTU.

Wczoray czytane było naſtępuiące poselſtwo Królewſkie: ,, J. K. Mość uznał potrzebą donieść izbie niższey, iż officerowie i gemeyni rozmaitych regimentow milicyinych ofirowali ſię za ochotnikow, w pomoc woyſku regularnemu i lądowemu w *Irlandyi*, dla zniszczenia insurrekcyi, tak nieszczęśliwym sposobem kray ten gnębiącey. J. K. Mość przyiął z nayżywszą wdzięcznością tak okaza-

łe i w czaſie przyzwoitym dane dowody gorliwego zapału i przywiązania do osoby iego i rządu, równie iak czułego intereſſowania ſię o dobro i bespieczeńſtwo wiernych poddanych Królewſkich w *Irlandyi;* Gdy zaś użycie takowego nowego i okazałego dowodu ducha publicznego, do zaſtonienia życia i własności poddanych *Irlandzkich*, równie iak do prędkiego i ſkutecznego przytłumienia rewolucyi, iako też obrony samey nawet *W. Brytanii*, i powszechnego bespieczeńſtwa państwa, ieſt nayważnieyszey wagi, przeto J. K. Mość wzywa niższą izbę, aby przez uchwałę swoią, poſtawiła go w ſtanie użycia na pewny czas, i w pewney liczbie, milicyow tego Królestwa, które same ſię ofiaruią ſłużyć w *Irlandyi* w czaſie tak niebespiecznego iey położenia."

Xiąże *de Leinſter* w wyższey izbie podał swoy wniosek względem teraźnieyszego ſtanu *Irlandyi* w nieprzytomności arbitrow. Który iednak większością 70. głosow przeciw 19. odrzuconym zoſtał.

Pan *Sheridan* wyraził, iż spodziewa ſię, że w czaſie takowego wniosku arbitrowie oddaleni nie zoſtaną, gdyż publiczność powinna wiedzieć co tu w parlamencie ieſt mowiono. Jeſt wprawdzie przywilejem parlamentu użyć prawa oddalenia arbitrow, lecz gdybyśmy wszyſtkie nasze prawa dokładnie wykonywać chcieli, musielibyśmy ſiedzieć tu przez cały przeciąg roku. Tak *np.* każdy bill powinien być całkowicie przeczytanym, coby zabrało może pięć godzin czasu, i dla tego niektóre tylko paragrafy iego przeczytane bywaią.

z Paryża dnia 19. Czerwca.

Rapport telegraficzny z Dunkierki *dnia 26. Prairial (14. Czerwca) o godz: 6. po południu.* — Generał *Championnet* do miniſtra wojennego. — Wczoray z rana o godz: 1. nieprzyiaciel chciał z 12. ſzalupami, 6. fregatami i 2. korwetami przy *Blankenberg* wylądować. Był iednak ſilnie odpartym i o godzinie 11. odpłynął znowu na morze. Jeżeli ponowi swóy zamyſł, przyimiemy go podobnym sposobem. W tym momencie wyieżdzam z *Dunkierki* do *Brugge.* — W czaſie tego przedſiewzięcia wyſiadło iuż na ląd 20. *Angielczykow*, lecz w 5. minut powrócili nazad do swoich szalup. *Anglicy* ze wszyſtkich ſtatkow swoich dali potym ognia, nikogo iednak nie ranili. Uderzono w bębny i *Anglicy* niechcieli czekać przybycia woyſk naszych.

Rząd nie ogłosił ieszcze żadnych urzędowych wiadomości o ſloccie *Tulońſkiey.* Prywatne donieſienia mamy naſtępuiące. — „Z *Tulonu d. 7. Czerwca.* Wczoray przybył tu ſtatek awizowy od Generała *Buonaparte.* Przy odeyściu iego flotta znaydowała ſię w naylepszym ſtanie przy wyspie *Madelaine.* Wszyſtko każe nam mieć nadzieię, iż będziemy teraz w poſſeſſyi wyspy *Malty. Buonaparte* miał iak mówią zapewnić, iż wkrótce troykolorowa chorągiew powiewać będzie na wielu mieyscach morza śrzodziemnego. Zadał także iednego rzemieślnika z każdey profeſſyi morskiey. Co daie poznać, iż chce gdzie wielką osadę zakładać.— Z *Tulonu d. 9. Czerw:* Oſtatnie liſty od flotty, które wczoray przybyły są pod dniem 31. Maja. Wszyſtko dotąd naylepiey idzie. Jedna z korwetow naszych przymusiła kapra *Angielſkiego* do przybicia nad brzegi wyspy *Sardynii*, i do zapalenia swego okrętu. Z ekwipażu ieden tylko człowiek uratowanym zoſtał. Maytkowie i żołnierze nayważyszą pałaią chęcią spotkania ſię z nieprzyiacielem. Tu w *Tulonie* pracuią szybko nad uzbroieniem 2giey flotty, która iak tylko można nayprędzey wyidzie na morze. Znaydować ſię w niey będą 3. okręty *Weneckie* od 64. armat. Nayday za 3. dni wypłynie znaczny konwoy z woyſkiem i ammunicyą, dla złączenia ſię z wielką flottą. Codzień prawie wychodzą ztąd lekkie ſtatki wiozące z sobą rozkazy rządu dla G. *Buonaparte.* Z *Marſylij* oczekiwiemy na baty bombardyerskie. Uzbraiaią także 8. małych woiennych okrętow, przez co liczba korwetow do 20. dorośći będzie. — Z *Turynu d. 6. Czerwca.* Na dniu 25. Maja przybyły do wyspy *S. Piotra* na południe *Sardynij* leżącey, 3. okręty liniowe *Angielſkie*, z których ieden ieſt o trzech moſtach. Były one znacznie przez szturm uszkodzone, fregata zaś przy nich ſtoiąca zupełnie z masztow ogołocona. Kommendant *Sardyńſki* oznaymił im rozkaz oddalenia ſię, nie chcieli iednak go ſłuchać, i żądali czasu do naprawy okrętow.— Sądziemy, iż te okręty należały do eskadry, nad którą w czaſie kontr-admirał *Nelſon* objął kommendę. Nasza flotta *Tulońska* nic od szturmu nie ucierpiała.— G. *Caſalta* z 1300. ludźmi miał obiąć wyspę *Madelaine* między *Korſyką* i *Sardynią* leżącą, dla przeszkodzenia *Anglikom* do wylądowania na niey. Przy tey wyspie schwytano iednego kapra *Angielſkiego* od 16. armat. Maytkowie który ſię ucieczką na ląd ratowali, przez woyſko *Sardyńſkie* zoſtali aresztowani.— Podług monitora ſtatek ieden przewozowy od flotty *Tulońſkiey* przybył z depeszami do konsula *Francuzkiego* w *Liworno.* Officerowie na nim znayduiący ſię twierdzili, iż maią rozkaz popłynienia do *Malty* nie mogąc dopędzić flotty. Zona G. *Buonaparte* miała przeieżdżać przez *Lyon* do wod w *Plombieres.*

Ob. *Menard* dawny członek konwencyi, mianowany ieſt agentem politycznym w *Frankforcie* nad *Menem*, a Ob. *Roſieres* konsulem generalnym przy ſtanach ziednoczonych *Ameryki.* — Bawiący tu dotąd poseł Batawſki Ob. *Buys*, iuż ztąd wyiechał. — *Anglicy* krążą zawsze koło *Havre.* — Tuteysze pisma publiczne zawieraią w sobie proklamacyą do wszyſtkich *Irlandczykow* za granicą będących, aby ſię natychmiaſt do oyczyzny swoiey udawali, albo przynaymniey ubocznie insurgentow tamteyszych pieniędzmi i wszelkiemi innemi sposobami posiłkowali. Konwencya ziednoczonych *Irlandczykow* ogłosiła, aby ci wszyscy którzy ſię w ſłużbie *Angielſkiey* znayduią, takową natychmiaſt opuścili, pod karą utraty prawa obywatelſtwa w *Irlandyi.* Wszyscy *Irlandczykowie* w armij *Angielſkiey* zoſtaiący, gdy zoſtaną schwytanemi, natychmiaſt będą powieszeni lub rozſtrzelani. Ci którzy z bagażami lub bronią przeydą do *Irlanczykow*, iako też maytkowie, którzy z okrętami *Angielſkiemi*, lub handlowemi przypłyną do portow w mocy ziednoczonych *Irlandczykow* zoſtaiących, otrzymaią przyzwoitą nadgrodę, i część summ z przedaży dóbr duchownych w *Irlandyi* pochodzących, a dla nowych obrońcow oyczyzny przeznaczonych. — Na dniu 16. odprawił ſię tu w ogrodzie *Biron* bal dla reprezentantow ludu. Rachowano przeszło 600. na nim osób. Spełniano zdrowia ſamowładności Ludu, Rzpltey, iey Sprzymierzeńcow, ſzczęśliwego ſkutku wyprawy Generała *Buonaparte*, przyzwoitego ukarania Miniſtrow *Angielſkich.* Przy końcu ſpoſtrzeżono w allei gdzie ſtoł był nakryty, przy każdym drzewie zatkniętą lilią, to sprawiło nieukontentowanie, lilie powyrywano i nogami zdeptano. — Temi dniami roznoszący gazety po ulicach zaczeli krzyczeć: *ſamoboyſtwo Poultiera.* Każdy rozumiał, iż mowa była o autorze *przyiaciela praw*, gdy tym czasem dowiedziano ſię potym, iż to był pisarz ieden tego nazwiſka, który przegrawszy depozyt u ſiebie zoſtawiony 96,000. liwrow, ſam ſię zaſtrzelił.

Aſtronom *Lalande* przedſiewzmie uczoną podróż do *Niemec* i iuż otrzymał w tey mierze paszport od rządu. — Ob: *Sotin z Genui* zoſtał odwołanym. — Miniſtrowi policyi oznaymiono, iż w *Paryżu* znaydnie ſię wydział szpiegow. — Lord *Bridport* i *Strachan* szukaią wszelkich sposobow do przeszkodzenia nam w przysyłaniu pomocy do *Irlandyi.* — Jeden z kaprow naszych po tęgiey utarczce zaiął bogaty okręt *Angielſki* hrabiego *Mansfield z Londynu* do *Halifax* przeznaczony od 1100. beczek. — Dawny margrabia *de Crequi* zoſtał iak ſłychać aresztowanym i do więzienia opactwa zaprowadzonym. Ze iednak nie emigrował, spodziewaią ſię, iż wypuszczonym będzie. — Ciało Prawodawcze *Ciſalpińſkie* dekretowało, iż wszyscy *Włochy* którzy dla sprawy wolności, z któregokolwiek kraiu wygnanemi zoſtali, a do kraiow Rzpltey *Ciſalpińſkiey* schronili ſię, i tam przez pisma lub inne przyſługi użytecznemi byli, dobrze ſię zaſłużyli Rzpltey. Toż samo ma ſłużyć wszelkim innym *Włochom*, którzyby toż samo na potym zrobili. — Temi dniami mularze i grabarze pracuiąc w bliskości ogrodu *Thuillerie*, znaleźli dwa złote łańcuszki od zegarkow i 12. pierścieni dyamentami osadzonych. Rozniesiono zaraz, iż te kleynoty należały do ſkarbu Królewſkiego dawniey ſkradzionego, i że są szacunku pół trzecia milliona. Pokazało ſię iednak potym, iż ten szacunek wynosił tylko 364. frankow, zaraz więc darowano ie szlachetnemu ich wynalazcy, który ie policyi oddał. — W. Xiąże *Toſkańſki* rozdał pomiędzy nieszczęśliwych mieszkańcow *Sieny* 10,000. piaſtrow. Budynek, w ktorym Papież mieszkał przez pół ieſt rozwalonym, szczęściem, iż Papież w nim podowczas nieznaydował ſię. Po trzęſieniu ziemi, lubo domy wszyſtkie otwarte ſtały, żadne ſię iednak złodzieyſtwo nie przytrafiło. — W *Marsylii* była wiadomość o wzięciu *Malty*, i że mieszkańcy iey pragnąc oddawna odmiany rządu, żadnego odporu nie czynili. Pisma publiczne dodaią, iż *Buonaparte* przez zajęcie *Malty* uprzedził *Anglikow*, którzy mieli ią opanować. — Gazeta iednak *Strasburska* odwołała poźniey wiadomość o wzięciu *Malty.* — Obywatel *Barbier Neuville* zoſtał mianowany sekretarzem legacyi do *Sztokolmu*, a *Leclerc* agentem morſkim w *Oſtendzie* kto iednak będzie posłem Rzpltey przy dworze *Szwedzkim* ieszcze nie wiadomo.

Liſty z *Piemontu* donoszą, iż Ambaſſador Rzpltey *Francuzkiey* zoſtaie w niedobrym porozumieniu z dworem *Turyńſkim*, z powodu powszechney amneſtyi którey żądał dla insurgentow. Dwór nie przeſtaie wydawać rozkazów exekwowania wielkiey liczby jeńcow, pomimo przeciwnego żądania, które Miniſter *Francuzki* przełożył. Wyſłano z oboiey ſtrony kuryerow do Dyrektoryatu, z donieſieniem mu o tych okolicznościach, i dla dowiedzenia ſię o iego zamyſłach. Pomiędzy ſtronnikami naysurowszych w tey mierze śrzodkow, wymieniaią kawalera *Damian* Miniſtra interessow zagranicznych; Hrabiego *Coratti* Miniſtra intereſſow zewnętrznych; Hrabiego de *Taun* Gubernatora *Turyńſkiego;* Hrabiego *Adami* Prezydenta ſenatu; Kardynała *Gerdil* Arcy-Biskupa i spowiednika Królewſkiego (ten to ſam Kardynał, ktoremu po wyiezdzie Oyca S. z *Rzymu* dana była zupełna wolność oddalenia ſię lub zoſtania w *Rzymie*). — W śrzód tego nieporozumienia Ob: *Guinguéné* prowadzi życie ſamotne, oczekuiąc na oſtateczne Rządu swego rozkazy.

Dnia 7. t. m. przypłynęła z wyspy *Hiszpańſkiey S. Troycy*, do *Fecamp* iedna fregata na które znayduie ſię wiele drogich rzeczy przeznaczonych do ogrodu ſzczepow i do gabinetu hiſtoryi naturalney. Ta fregata bliſko od dwoch lat wypłynęła z *Havre* z paszportem od Rządu *Angielſkiego.* Przybywszy przed ſtanowiſkiem *Havre*, gdzie ſtanąć zamyślała, Kommodor *Strachan* nie chciał iey przepuścić, z przyczyny iż ten port ieſt oblężonym, lecz iey pozwolił udać ſię do *Fecamp* lub do *Dieppe.* Ob: *Baudin* kommenderuiący tą fregatą nazywaiącą ſię *la belle Angelique*, doniosł, iż z tey podroży przywiozł iak naypięknieyszy i nayszacownieyszy zbior żywych szczepow, iakie tylko kiedy w *Europie* widziano. Pomiędzy 3500. zagranicznych szczepow, które z wielką pracą wynalazł ten Kapitan, i towarzyszący mu naturaliści, uważać ſię daie palmowa kapuſta, kokosowe drzewo, drzewo nazwane *Avocatier*, palmy kolczyſte, i wiele innych nieznanych rodzaiow. Oprocz tych bogacących nasze ogrody płodow, znayduią ſię rozmaite zioła, probki drzew, rożne ptaki, gadziny, i tyſiączne inne należące do hiſtoryi naturalney twory. Ta wyprawa tak ważna dla *Francyi*, dla samych *Anglikow*, a nawet dla całey *Europy*, przybyła ſzczęśliwie do portu *Fecamp*, i tym bardziey winniśmy sobie tego winszować, iż przeciwne wiatry od czasu iey przybycia trwaiące, mogły ią były na wielkie niebespieczeństwa narazić.

Poultier w dzienniku swoim położył *Sen*, w którym opisuie ſtan *Francyi* w roku 100. Rzpltey. Stan ten miał być takowy: „W Pałacu *Luxemburg* (mówi on) mieszkali wraz z Dyrektorami Miniſtrowie wewnętrzny i policyi, aby w przypadku niebespieczeńſtwa przytomnemi zawsze być mogli. W ogrodzie odprawiano uroczyſtości narodowe w obecności Dyrektoryatu, a 20,000. obywatelow ſiedziało wygodnie na ławkach wzniesionych nakształt amfiteatru. Obcy Miniſtrowie przypuszczani tamże byli do audyencyi. — Wewnątrz pałacu dawana była audyencya dla ludu. Sala była obszerna, a suplikanci ſiedzieli. W Dekady Dyrektoryat miał publiczną ſeſſyą w ubioracli paradnych i odbierał ſkargi od obywatelow. W dniu tym można ſię było uskarżać na wszelkie uciemiężenia wyższych i niższych urzędnikow, i rzecz natychmiaſt rozsądzoną była, ieżeli nie wymagała przydłuższych dochodzeń. Filozofowie, publicyści, obracali prace rozumu swego na dobro narodu. — Protokuł tych ſeſſyow publicznych był drukowany, i po wszyſtkich mieyscach Rzplty roznoszony. W nim znaydowały ſię przyczyny oddalenia od urzędu niektórych obywatelow. Audyencye prywatne iako niebespieczne i bezpożyteczne ſkaſſowane zoſtały. Tym poſtępowaniem publicznym Dyrektoryat oddalił od ſiebie roje intrygantow i był rownie ſędzią *Europy*, iak u-

cieczką uciſnionych narodow. Wszyscy go wielbili.—Przewaga iego w *Europie* czyniła niepotrzebną część ſiły iego lądowey, a przez to obrocono więcey rąk do pomyślności departamentow, i wydoſkonalenia ſiły morſkiey, handlu i rolnictwa. Zebractwo było zupełnie znieſione, a przeſtępſtwa rzadko ſię zdarzały. Imiona terroryſtow i rojaliſtow tak zaginęły, iak partyzantow dawney *ligi*. Rzplta była kwitnącą, kochaną i szacowaną, lecz szacowaną nie z boiaźni, ale z wdzięczności."

Zeglarz powietrzny *Garnerin* otrzymał przecie pozwolenie puszczenia ſię balonem z iedną damą na powietrze. Przygotowania do tego czyni iuż w ogrodzie *Montelaux*.—Uformowane ieſt tu towarzyſtwo rolnictwa i ekonomiki kraiowey. *Creuzé-Latouche* ieſt prezydentem iego, a *Gilbert* sekretarzem.—Na d. 28. będzie obchodzona uroczyſtość rolnictwa po całym kraiu Rzplty.— Kapry nasze zabrały znowu 13. okrętow, ale nawet i takie, które tylko towary *Angielſkie z Francyi* podług prawa wywoziły. Dyrektoryat kazał ie uwolnić.

Z *Breſt* naſtępuiące mamy wiadomości. Bliſko od mieſiąca piękne w naszych ſtronach panuią pogody; z tey przyczyny widziemy tu codziennie *Anglikow*. Dnia 18. pokazali ſię na pułnoc wyspy *Oueſſant*, o pułtrzeciey mili od lądu w liczbie 30. żaglow, pomiędzy którémi rachowano 18. okrętow liniowych, z tych 4. trzy-moſtowe, ſiedm fregat etc. W tey ſtronie nachylili ſwoie okręty, a oddaliwszy szalupy udali ſię na okręt kommendanta, gdzie zdawało ſię, iż złożyli radę. Ich obecność sprawiła cokolwiek niespokoyności poſterunkowi, który ich z bliſka uważał, lecz ta boiaźń w krótce znikła, gdy każda szalupa powróciła, a około w pułdoſiodmey godziny cała ta armia udała ſię ku Zachodnio-pułnocney ſtronie.

Od tego czasu pokazywali ſię prawie codziennie, w w rowney ſile, lecz krążąc zawsze z południa na zachod przed *Breſtem*. Niektóre nawet ſtatki zbliżyły ſię niekiedy dosyć bliſko *Berthaume* dla uważania na ſtanowiſku, ale nasza dywizya, która w momencie rozwiesza żagle, przymusza ich do odſtąpienia. Z tym wszyſtkim dnia wczorayszego z rana powróciła na widok nie rownie większych ſił, gdyż w przypadku ſtoczenia bitwy, przeciwne panuiące wiatry byłyby dla niey szkodliwe, i ieſt podobieńſtwo, iżby było do tego przyszło, gdyż dniem wprzod okręt *Rewolucya*, zaledwo niebył attakowanym.

Zdaie ſię, iż flotta nasza gotową chce być na pierwszy moment do wypłynienia. Na d. 10. Kontradmirał *Renaudin* zatknął iuż banderę na okręcie *Rewolucya*, a kontr-admirał *Courant* na okręcie *Niezwalczony*. W tych dniach oczekuiemy przyiazdu vice-admirała *Lelarge*, który obeymie kommendę en chef nad flottą.

Odbieramy z *Cherburga* pod d. 10. t. m. naſtępuiącą wiadomość. Ośm batow płaſkich wyprawionych do *Granville* zatrzymane zoſtały w *Bec du Ratz* przez 7 fregat *Angielſkich*. Te ſtatki były pod kommendą iednego młodego obywatela z *Paryża*. Pierwsze zaczęły, i oſtatnie ſkończyły ſtrzelanie. Szczęściem *Anglicy* za wysoko celowali swoie armaty; utraciliſmy tylko iednego człowieka, drugi zoſtał rannym.— Podług liſtow z *Havre* pod dniem 14, 4. fregaty, 2. ſtatki bombardyerſkie, ieden bryg nieprzyiacielſki, pokazały ſię powtórnie d. 12. z rana, i ſtanęły w ſtronie południowey, gdzie ieſt wiele wysypanych bateryow. Mniemano, iż ſię bitwa rozpocznie, lecz nieprzyiaciel nie zbliżył ſię na nasze wyſtrzały. Wieczorem nieprzyiaciel cofnął ſię na wysokość morza. Dnia 13. zbliżył ſię do naszych pływaiących bateryow, które natychmiaſt rozpoczęły ſtrzelanie, lecz *Anglicy* w krótce ſię znowu cofneli; kierowali ſię potym ku wielkiemu ſtanowiſku, lecz zdawało ſię, iż nieśmieli na nie uderzyć.

Staraią ſię tu odnowić woynę ubiorow. Roznoszący po ulicach pisma, krzyczeli przed dwoma dniami: *Głowy ſtrzyżone, wyświſtane, krytykowane, i traktowane iak zaſługuią.* To piſmo mianuie roialiſtami tych, którzy ſobie każą ucinać włosy. Młodzi ludzie idący za potokiem mody, uważani są za ludzi przedanych *Pittowi*. Dziś krzyczą znowu po ulicach. *Odpowiedź głow ſtrzyżonych dana długim ogonom.*

Ob: *Chepy* vice-konsul w *Rodzie*, iedzie na obięcie urzędu konsula w *Ankonie*, a na iego mieysce Ob: *Moltedo* wyieżdża do *Rodu*.— *Neveu* bywszy członek konwencyi zoſtał konsulem w *St. Ander*.

Kuryer dnia 15. z rana przybyły, przywiozł Dyrektoryatowi wiadomość o nowey Rewolucyi d. 13. w *Hadze* zaſzłey. Naſtępuiący attykuł w *Redaktorze* umieszczony, okazuie iak Rząd *Francuzki* to zdarzenie uważa:— Każdy maiący ſobie powierzoną publiczną władzę, a utrzymuiący onę nad czas przepisany, powinien ſię spodziewać ſwego upadku. To ieſt, czego doświadczyło wiele członkow Ciała Prawodawczego, i władzy Wykonawczey Rzpltey *Batawſkiey*, którzy ſię chcieli w swoich urzędach uwiecznić przeciwko zamiarowi przyiętey Konſtytucyi. Narod *Batawſki* czuie aż nadto, iż tylko nieprzyiaciele iego samowładności, wolności i szczęścia, pod pięknym pozorem zagruntowania iego niepodległości, ſtarali ſię zerwać między nim i Rzpltą *Francuzką* wszyſtkie związki zaufania, przyiaźni i interessów wspolnych, ażeby do niego wprowadzić nierząd, poſtrach, nędzę, i wszyſtkie nieszczęścia które są nieuchronnym ſkutkiem przedłużonego urządzenia kraiu. Z powodu aresztowania wielu członkow Ciała Prawodawczego i władzy Wykonawczey, żaden wyſtępek popełniony, ani żadna kropla krwi nie była wylaną. Zgromadzenia pierwiaſtkowe są zwołane, i na mocy Konſtytucyi przyſtąpią do nominacyi Ciała Prawodawczego, które potym mianować będą Dyrektoryat Wykonawczy. etc.

Donieſiono nam 1. iż eſkadra *Angielſka* spodziewaiąc ſię prędzey napotkać G. *Buonaparte*, gdy iey zabrakowało żywności, przeszła nazad cieśninę; 2. Iż dwa regimenta Króla *Angielſkiego* przeszły na ſtronę złączonych *Irlandczykow*. Nie zaręczamy o tych obydwóch wiadomościach (*klucz Gabinetow*)— Tenże dziennik wyraża, iż nie byłoby rzeczą nadzwyczayną widzieć wkrótce w *Rzymie* odmianę w rzeczach i w ludziach.

Związki nasze polityczne są teraz tak ważne, że wewnętrzny ſtan Rzpltey częſtokroć z oka traciemy, lubo też nic ważnego w tey mierze nie zachodzi. *Raſtad*, *Selz*, *Berlin*, wyprawa G. *Buonaparte*, to ieſt co teraz umyſły zaſtanawia.— Dyrektoryat trzyma na wodzy wszelkie fakcye i wſzyſtko idzie w spokoynym biegu. Terroryści iedyną tylko wynalezli drogę do oburzenia przeciw Dyrektoryatowi w intereſſach ſkarbowych, i w nałożonych podatkach, lecz ſtyr rządu w nadto ſilnych znayduie ſię ręku, żeby go można było łatwo z nich wytrącić. Jedność w Dyrektoryacie zawſze ieſt niezmienną, lubo wielu przewiduie, iż przewyższaiące talenta i wiadomości *Treilharda*, iego niezgięta ſtałość i gorliwy zapał, połączone z podobnemiż własnościami *Merlina*, zrobiwszy przewagę, mogą być nie miłemi dyrektorowi *Rewbell*, który od 3. lat rządził prawie z nieograniczoną władzą. *Barras* ſtracił ledwie nie cały wpływ swoy dawny, który pozyſkał iako nayczynnieyszy ſprawca dnia 18 *fructidora*. Będąc iedynym woyſkowym w Dyrektoryacie, pod ów czas kiedy ten, armie na pomoc swoią wezwał, miał prawie całą potęgę w ręku swoich. Mała znaiomość intereſſow, wſtręt od pracy, ſkłonność do rozmaitych zabaw, mianowicie do polowania, wszyſtko to przyczyniło ſię do zmnieyszenia mu znaczenia, w tym momencie, gdzie wſzyſtko idzie spokoynie, i kiedy dobro narodu więcey potrzebuie czynności cichey, cierpliwey i pracowitey, niż śrzodkow gwałtownych i tęgiego ich wykonania. Naywiększy dowod utraconego iego kredytu ieſt, iż przyiaciele i ſtronnicy iego *Tallien* i *Freron* iuż teraz nic nieznaczą. *Tallien* widząc ſię zapomnianym, iedzie do *Buonaparte*. Odmiany w miniſterium ieszcze nienaſtąpiły, gdyż *Treilhard* i *Merlin* chcą wpierwey poznać dobrze osoby, tymczasem w korpuſie dyplomatycznym iuż ważne zaszły odmiany. Nasza polityka wcale inny wezmie obrot, a *Europa* podzieloną zoſtanie na dwie wielkie partye, które był dawniey geniusz *Fryderyka II.* utworzył.

Z *Sardynią* rząd ieſt niekoniecznie w dobrym porozumieniu. Miniſter nasz ofiarował Królowi poſiłki przeciw insurgentom pod warunkiem ogłoszenia powszechney dla nich amneſtyi. Żądał tego z tonem odpowiadaiącym godności iego. Urażony Król ſkarzył ſię na to przed dyrektoryatem, lecz ten oświadczył ſię za swoim miniſtrem. Król niezważaiąc na powtarzane żądanie Poſła, kazał śmiercią karać insurgentow. Dzrektoryat zalecił Rzpltom *Liguryiſkiey* i *Cisalpińſkiey*, aby w żadnym ſposobie insurgentow nie wspierały, ale razem nie dozwoliły naymnieyszego zgwałcenia swoich territoriow przez woyſka Króla *Sardyńſkiego*.

z Bruxelli dnia 7. Czerwca.

Anglicy po-trzeci raz pokazali ſię z wielu okrętami woiennemi przed *Blankenburgiem*; Natychmiaſt woyſka nasze posunęły ſię z *Brugges*, *Gand* i okolic, dla pospieszenia ſię w tę ſtronę; mówią iż wzięły z sobą i artylleryą. Naſtąpiło ſtrzelanie z armat między bateryami nadbrzeżnemi i dwoma ſtatkami *Angielſkiemi*, które ſię naybardziey zbliżyły.

Nieprzyiaciel pokazał ſię także w ſtanowiſku *Oſtendy*, lecz po krótkim tam zabawieniu nazad odpłynął. Z resztą brzegi nasze są dobrze wzmocnione; Wſzyſtkie woyſka maią ſię na baczności i gotowe są spotkać ſię z nieprzyiacielem.— Sluzy *de Slykens* maią być obwarowane obozem od 6000. ludzi.— W Xſtwie zaś *Berg* na prawym brzegu rzeki *Wupper* ma być drugi oboz założony. *Anglicy* naywiększą maią chęć zniszczenia wspomnionych sluzow.— Przed *Oſtendą* i *Dunkierką* krążą także ſtatki *Angielſkie*. Generałowie *Francuzcy* złożyli radę woienną w tym oſtatnim mieście, dla ułożenia nowego planu do obrony doſtateczney brzegow.

Turek mieszkaiący w *Bruxelli*, który tu sobie piękny Kościoł zakupił, zatrudnia ſię teraz iego rozbieraniem. Dnia wczorayszego gdy kazał odrywać zewnętrzne drewniane ozdoby Kościoła, rzemieślnicy poſtrzegli kratę żelazną za łutrowaniem, i znaleźli tam nader szacowne srebra. Co za rozkoszne zadziwienie dla *Muzułmana*! Lecz radość iego była krótka: zabrano ſkarb ten na imie Rzpltey, przełożywszy mu, iż tylko przedano Kościoł, a nie bogactwa które w sobie zawierał.

Na mocy Rezolucyi przez Municypalność wydaney, więcey niż 60. ulic naszego miaſta odmieniły dawne nazwiſka. Między innemi ulica *S. Anny*, nazywać ſię będzie ulicą *Obfitości*; ulica *Chryſtusa Pana*, ulicą *Woltera*; ulica *Piekielna*, ulicą *Starey Bayki*; ulica *Czyszczowa*, ulicą *Olimpu*; ulica *Plebańſka*, ulicą *Koguta*; ulica *Diabelſka*, ulicą *Złości*; ulica *Mnichow*, ulicą *Wygnańcow*; ulica *S. Katarzyny*, ulicą *Handlu*; Plac *Jericho*, placem *Zywności*; ulica *Imienia Jezus*, ulicą *Muciusza Scewoli*; ulica *S. Rocha*, ulicą *Niepamięci*; ulica *S. Piotra*, ulicą *Klucza*; ulica *S. Huberta*, ulicą *Myśliwca*; ulica *Biſkupia*, ulicą *Niewinnych*; ulica *Apoſtołow*, ulicą *Demokracyi*; ulica *Parafianow*, ulicą *Przyiacioł*. etc. etc.

z Leydy dnia 19. Czerwca.

Znacznieysze winy znieſionego Rządu, w proklamacyi przez piaciu Miniſtrow wydaney zawarte, są naſtępuiące:— „ Wkrótce ſię okazało, iż duch pośrzedniczego Rządu, nie był cale ſkłonnym do wspaniałego zapomnienia poprzedzaiącey niezgody. Przeciwnie dla uięcia sobie przychylności ludu, albo raczey dla iego oszukania, posadził na tronie nierząd, i tyranią. Od czasu poſtanowienia tego Rządu zaczęło być zbrodnią, okazywać w dobrey wierze przeciwne zdanie w czaſie przeszłych zaburzeń, i nie tylko ażeby ta rewolucya miała przynaymniey od Rządu oddalić naczelnikow partyi federalizmu, lub aryſtokratow, i przez ſilne ukrocić ich śrzodki, ale owszem niewiadomość i własny interess ukryty, wszyſtkich oświeconych ludzi w kraiu podały w podeyrzenie. Ludzie cnotliwi, a nawet którzy dawniey wpaiali publicznie wprowadzone teraz prawidła, którzy okazali ſię ſtatecznie do sprawy ludu przywiązanemi, lecz którzy oraz dowiedli, iż maią dosyć odwagi i cnoty, ażeby ie mieli na uſługach iakieykolwiek partyi upodlić, lub podchlebne niektórym osobom palić kadzidła, tacy ludzie odrzucani byli od Adminiſtracyow tak prowincyonalnych iako i municypalnych, a natomiaſt używano emissaryuszow, za przeszłe ich życie od ludu wzgardzonych, i nie maiących zapewne inney zalety nad tę, iż byli ślepemi narzędziami teraz odkrytey fakcyi.

Szydzono otwarcie z samey sprawiedliwości. Wygnańcy podług upodobania powracali do kraiu. Znieſiono ſądy i zrywano trwaiące lub zaczęte przeciw zbrodniarzom proceſſa. Przykrości w otrzymaniu urzędow publicznych, oddalały od nich wielką liczbę zdatnych i cnotliwych ludzi, a rozkaz dany na ſkassowanie urzędnikow niegodnych, zoſtał przez nowe Adminiſtracye nayokrutnieyszym wykonany sposobem. Takie były fortele małey liczby burzycielow, którzy ſię wszędzie w pośrzod was z sobą łączyli, a tak Dyrektoryat *Batawſki* iako i większa połowa zgromadzenia Konſtytucyinego widocznie im sprzyiali, bądź upoieni śmieszną nadzieią znalezienia w nich trwałey dla ſiebie pomocy, bądź też nadto ſłabi, ażeby ſię odważyli na użycie przeciw nim ſilnych sposobow. Ale nie na tym koniec. Wielu złych którzy byli członkami oſtatniego zgromadzenia Narodowego, którzy nawet okazali ſwoią do prawideł przychylność, a których iedynym wyſtępkiem było, iż nie chcię-

li zniszczyć federalnego Rządu przez zgromadzenie Narodowe uſtanowionego, ani bez poprzedzaiącey waszey woli weyść do zgromadzenia Konſtytucyinego, ogłoszeni byli przez uroczyſte Dekreta, za niegodnych ufności ludu, i od prawa kreſkowania odpadłych.

Mniemane śrzodki bezpieczeńſtwa, wymierzone były po większey części przeciwko osobom i rzeczom niewinnym, a ten fałszywy wybór, natchnął w cały Narod odrazę do nowego rzeczy porządkn. Nieznacznie wolność mowienia i ſłuchania zgineła. etc.

z Hagi dnia 23. Czerwca.

G. *Daendels* powrócił tu z *Amſterdamu*, a iak inni mowią z *Texel*.— Ob. *Dedem* poseł do Rzpltey *Ciſalpińſkiey* dotąd w *Paryżu* bawiący zoſtał odwołanym i dziś tu przyiechał. Ob. *Strich van Linſchoten* ma wkrótce do dworu *Wirtemberſkiego* wyiechać. Ob. *Nolet* i *van der Jadt* maią być przez zwyczayny trybunał sądzeni.— Dekret podług którego dobra ſtatudera za dobra narodowe zoſtały uznanemi, ieſt potwierdzony.— Zgromadzenia pierwiaſtkowe rozpoczną ſię d. 10. Lipca, elektoralne d. 13. a pierwsza seſſya nowego ciała prawodawczego d. 31. Lipca odbywać ſię będzie. Poczym zaraz obie izby przyſtąpią do wyboru dyrektoryatu.—Srzodki przez dawny rząd użyte do oczyszczenia zgromadzeń pierwiaſtkowych przez które wiele obywatelow prawo głosowania, utraciło znieſione zoſtały, teraz więc trzy razy większa liczba głosuiących przybędzie. Wszyſtkie czynności rządowe idą w naylepszym porządku.— Dziś spodziewamy ſię przyiazdu nowego miniſtra *Francuzkiego* Ob. *Roberjot*.

z Cadix dnia 2. Czerwca.

Oſtatnie urzędowe wiadomości z wysp *Kanaryiſkich* donoszą o przygotowaniach woiennych *Angielczykow* na wyspie *Barbados*. Wyprawa ich ma być wymierzona przeciw *Caracas*.— Mówią iż admirał *Mazaredo* żąda dymiſſyi.—Pożyczka pieniędzy w *Hollandyi* nie przyszła do ſkutku.— 9. okrętow *Angielſkich* przeszły na d. 26. Maja cieśninę *Gibraltarſką*. Płyną do eſkadry na morzu śrzodziemnym będącey, przez co liczba iey do 15. liniowych okrętow zwiększoną będzie.

z Sztokolmu dnia 19. Czerwca.

Na przyszły rok gabinet intereſſow zagranicznych ſkładać ſię tylko będzie z barona *Taube* kameriunkra, kanclerza dworu *Ehrenheim*, i sekretarza ſtanu, który rapporta układać będzie, i Krolowi podawać pod roztrząśnienie.

z Kopenhagi dnia 20. Czerwca.

Na d. 20. przybyła na nasze ſtanowiſko flotta *Roſsyiſka* w *Kronſtad* uzbroiona z 5. liniowych okrętow i iedney fregaty ſkładaiąca ſię pod kommendą vice-admirała *Makarof*. W *Helſſingoer* znayduiące ſię okręty kupieckie *Angielſkie* popłyną pod konwoiem flotty *Roſſyiſkiey* do *Anglij*.

Od granic Auſtryackich d. 27. Czerwca.

Na d. 24. t. m. umarła w *Wiedniu* arcy-xiężniczka *Chriſtyna* corka *Maryi Tereſſy*, a żona xiążęcia *Cieszyńſkiego Alberta* oſtatniego gubernatora *Niderlandow*.—Pożyczka bankowa w *Wiedniu* dobrze idzie.—Oczekuiemy teraz niecierpliwie końca negocyacyow w *Selz*, od których podobno pokoy lub woyna zawiſła.— Xiąże *Wirtemberſki* wyiechał z pewnemi propozycyami do dworu *Peterſburſkiego*.

z Frankfortu dnia 19. Czerwca.

Podług naynowszych wiadomości z *Strazburga* spodziewane tam ieſt korpus woyſka od 20. do 24,000. ludzi, które ma ſię do wyższego *Renu* udać. — Zatargi między xiążęciem *Wirtemberskim* i ſtanami ieszcze nie uſtaią. Gorliwy *Georgi* naywięcey wſławił ſię w obronie ſtanow, i wokazaniu ich uciemiężeń. Deputacya pracuie teraz nad ugodą tych zatargow, Wszakże dwor reſkryptem pod d. 5. Czerwca zakazał, aby obywatele wieyscy do tey deputacyi nie wchodzili.

z Tubingen dnia 20. Czerwca.

Poſſelt w gazecie swoiey, czyni naſtępuiące uwagi nad wyprawą *Tulońſką*: „Flotta od 300. żaglow pod rozkazami *Buonaparte*, z 40,000. wyboru woyſka, z pierwszemi generałami Rzpltey, z całą akademią uczonych, z wielką i dobraną biblioteką, z warsztatami do wszyſtkich kunsztow i rzemioſł, nazywaiąca ſię lewym ſkrzydłem armij *Angielskiey*, biorąca dyrekcyą *na wschod*, ieſt *hieroglifem*, który nadaremnie sztuka polityczna decyfrować uſiłuie.— W takowey dyrekcyi chcąc sobie zaſłużyć na imie armii *Angielskiey*, woyſko *francuzkie* musi szukać placu bitwy z tamtey ſtrony *Indusa*. Jakiż olbrzymi zamyſł niepodobny do uwierzenia! Ztąd wielu daie raczey przeznaczenie *Fraucuzom* do *Grecyi*, niezważaiąc na to, iż *Francya* po wytrzymaniu 6letniey woyny, niechciałaby cały wschod *Europy* przeciw sobie oburzać. Jle okropną byłoby rzeczą, gdyby znowu w tym sposobie klęſki woyny odnowić ſię miały, tyle okazałą byłoby, gdyby *Buonaparte* miał w rzeczy samey układ, opanować źrzodło bogactw i potęgi *Angielskiey*, gdyby był oswobodzicielem tylu millonow ludzi, między *Indusem* i *Gangesem* mieszkaiących, gdyby wyrwał tę kolebkę rodzaiu ludzkiego, z pod przemocy kantorow *Angielskich*. Zamiar ten, godny G. *Buonaparte*, ocuci ſkrą elektryczną całą *Azyą*, tę naypięknieyszą część kuli ziemney z dawnego iey letargu, i rozszerzy kraie polepszonego towarzyſtwa ludzkiego, z korzyściami niewyrachowanemi. Wyprawa ta ieżli przyidzie do ſkutku, będzie naywiększą epoką dziejow świata, będzie ſtanowić wyrok względem handlu, względem naszych czasow, i wypadkow przyszłych wiekow.

z Raſtad dnia 23. Czerwca.

Osnowa Noty dnia wczorayszego przez Legacyą Francuzką *podaney*.

Niżey podpisani Miniſtrowie Pełnomocni Rzpltey *Francuzkiey* do negocyacyow z Rzeszą *Niemiecką*, odebrali Notę Deputacyi Rzeszy pod dniem 29. Floreal. (18. Maja) podaną im przez Hrabiego de *Metternich* Miniſtra Pełnomocnego Cesarza Jmci.—Spodziewali ſię, iż Deputacya oświeciwszy ſię względem prawdziwych swoich interessow; i niebespieczeńſtw zwłoki, równie iak oni, przeięta potrzebą wczesnego i trwałego pokoiu, nie będzie ſię namyślać w przyięciu propozycyow wyrażonych w Nocie Legacyi *Francuzkiey* pod dniem 14. Floreal, (3. Maja) iż uzna że zwycięzka Rzplta nie mogła ſię pokazać więcey umiarkowaną i powolną, i że więceyby nierównie od niey wymagano, gdyby iey nieprzyiaciele mogli byli uſkutecznić swoie plany zaboru i podziału, nakoniec, iż zamiaſt zapędzania ſię coraz bardziey w nieſkończone spory, krótko odpowiadać będzie, iż nadewszyſtko usprawiedliwi opor w nayważnieyszych punktach okazywany, przez tę moc przyczyn, którey ſię nie sprzeciwiaią ludzie rzetelni.— Niżey podpisani widząc ſię w tey nadziei omylonemi, tym bardziey zaſtanawiali ſię nad Notą 18. Maja; lecz muszą oświadczyć, iż z tego namyślania ſię nie wypadła dla nich żadna przekonywaiąca pobudka, któraby ich mogła nakłonić do odſtąpienia od pierwszych swoich żądań. Naprzykład, Deputacya nie mogła szczerze proponować, ażeby to wszyſtko co ſię zawiera w Nocie *Francuzkiey* względem żeglugi na *Renie*, drog nadbrzeżnych, cła etc. odeſłane być miało do osobney Konwencyi o handlu i żegludze. Nie poymuie ſię w samey rzeczy, co to ieſt Traktat handlowy ogulny z Rzeszą. Można z każdym w szczegulności kraiem czynić przyzwoite w tym rodzaiu związki; ale wszyſtkie rzeczy o które ſię traktuie, (wyłączywszy może opłaty cła które do ſamych umow handlowych należą) powinny znaleść mieysce w Traktacie pokoiu z Rzeszą zawartym, gdyż to ieſt publicznym i iſtotnym interessem Rzeszy. Niemniey ieſt nie zrozumiałe oświadczenie Deputacyi, iż nie należy ſię tłumaczyć na żądanie Miniſtrow *Francuzkich* względem wolnego spławu na rzekach wpadaiących do *Renu*, i w powszechności na wielkich rzekach *Niemieckich*. Zdaie ſię iż Deputacya na prożno ſię w tey okoliczności odwołuie; ieżeli do niey nie należy decyzya, wypada przynaymniey ażeby ſię o nią na ſeymie *Niemieckim* domagała, i tym więcey zapewne możnaby ſię dziwić iey oboiętności w tey mierze, iż oſwobodzenie wewnętrznych rzek *Niemieckich* ieſt obiektem szczegulniey Narod *Niemiecki* interessuiącym. Wymowienie ſię deputacyi od zezwolenia na wyſtawienie handlowego moſtu między obiema miaſtami *Briſach*, niemniey ieſt nieſłuszne, mianowicie gdy ſię uważa iż to odmowienie ma za iedyny pozor dawne Traktaty, na mocy których ten moſt zrzuconym zoſtał. Niżey podpisani niezgłębiaiąc pobudek tego ſprzeciwienia ſię, powtarzać będą, iż równie interess iedney części *Niemiec* iak i niektórych departamentow Rzpltey *Francuzkiey* nagli, ażeby ta kommunikacya handlowa obydwom narodom powroconą zoſtała: zacoż rodzące ſię z ſtanu woyny boiaźni, miałyby ſię zawsze sprzeciwiać zupełnemu dobrodzieyſtwu pokoiu?

Gdyby wchodzić przyszło we wszyſtkie trudności, które deputacya zdaie ſię tworzyć za każdym krokiem, możnaby rownież dowieść, iż nic w ſobie nie maią gruntownego, i że żądania Rzpltey w całey swoiey zoſtaią ſile, lecz głownym zamiarem nagocyacyi ieſt poſtępować, a przez prożne sprzeczki poſtępować nie można. Trzeba więc, ażeby z oboiey ſtrony naſtąpiło niezwłoczne i dalekie od wybiegow tłumaczenie ſię. Niżey podpisani dadzą tego przykład; i ieżeli ſłabość zarzutow, które im dotąd czyniono, nie może z ich ſtrony żadney wymagać ofiary, czerpać będą do tego pobudki w dobroczynney swego rządu polityce, w iego dla ludzkości szacunku, w szczerym iego pragnieniu przyspieszenia oſtatecznego traktatu, który ma obydwa mocarſtwa spoić wzaiemney pomyślności węzłem.

Te więc podaią umiarkowania na niektóre artykuły Noty 14. Floreal (3 Maja) w przypadku, ieżeli deputacya przyſtąpi do innych wyrażonych w niey artykułow, które zoſtaią w swoiey całości, przy czym niżey podpisani iak naymocniey obſtaią, nie mogąc iuż dalszych znieść namyſłow.— 1. *Kehl* częſto było własnością *Francuzow*, ażeby nie miało być uważane iako dawna poſſeſſya *Francuzka*, a w tym względzie niemożna ſię ſpodziewać, ażeby Rzplta miała go dziś odſtąpić. Lecz dla uięcia niespokoyności Rzeszy naſtąpi przyrzeczenie, iż na tym gruncie nie będzie wyſtawione ani miaſto, ani regularna twierdza, i że tylko zachowana zoſtanie przedmoſtowa fortyfikacya i potrzebne dla iey zaſłony reduty. 2. Rzeczpospolita żądała 50. morgow gruntu na przeciwko dawnych fortyfikacyow *Huningi* z doſtateczną na przeyście do nich drogą. Odſtępuie od tego, i żąda tylko, ażeby w *Hunindze* wyſtawiony był moſt handlowy.— 3. Mocne reklamacye pełnomocnikow Rzeszy względem udzielney szlachty przyięte zoſtaną przez rząd *Francuzki*, który na to zezwoli, ażeby ci, którzy nie są hrabiami, xiążętami, ſtanami Rzeszy, i nie maią żadnego głosu na seymie, uważani i traktowani byli iako prywatni. Z tym iednak dodatkiem, iż nie będzie dla nich żadany żaden zwrot, ani nadgroda, bądź za znieſienie praw feudalnych, bądź za ich nieużywanie, lub z przyczyny degradacyi, aż do czasu powrocenia ich do poſſeſſyi, to ieſt do dnia zamiany ratyfikacyi oſtatecznego traktatu.— 4. Gdy własności Duchownych z prawego brzegu, na lewym brzegu leżące, zoſtaną przy Rzpltey, własności na prawym brzegu, do duchownych na lewym brzegu należące, zoſtaną przy Rzeszy. — Miniſtrowie Pełnomocni Rzpltey *Francuzkiey* niewątpią, iżby Deputacya Rzeszy nie miała należytey położyć ceny dla tego nowego dowodu umiarkowania ich Rządu. Z wzaiemności ofiar, wyniknie pokoy rychły, gruntowny, i sprawiedliwy dla obydwoch krajow.—*w Raſtad d. 4. Meſſidor (22. Czerwca) Roku* 6. *Rzpltey Francuzkiey*.

(podpisano) Bonniers, Jean Debrie.

z Bazylei dnia 19. Czerwca.

Donoszą o wielkich w rządzie *Helweckim* odmianach, a nawet o nieiakim rodzaiu 18 fructidora. Dowiaduiemy ſie, iż iuż 2 członki z dyrektoryatu uſtąpiły, to ieſt *Bay* i *Pfyffer*, i zaſtąpieni będą przez OOb. *Ochs i Fornerau*, wiele członkow ciała prawodaw: oraz dway miniſtrowie otrzymaią dymiſſye.

Od granic Włoſkich dnia 8. Czerwca.

Flotta *Francuzka* przypłyneła do ciaśniny *Sycyliyſkiey*.— Wiadomość iakoby *Francuzi* na wyspie *Sardynii* 5000. ludzi wysadzili ieſt fałszywą.— W *Liworno* handel morſki ieſt bardzo zatamowany. Kapry *Angielſkie* i *Francuzkie* chwytaią wszyſtkie okręty.— W *Rzymie* *Francuzi* sprzedali błota *Pontyńſkie*, które iuż oszuszone zoſtały, wraz z ſtoiącemi na nich domami.— Wszyscy cudzoziemcy w *Neapolu* choćby od 10. lat zamieszkali muszą z kraiu uſtąpić, mianowicie Obywatele *Rzymscy*. Z *Niemcami*, *Hiszpanami*, *Angielczykami* i *Toſkańczykami* rząd nieco łagodniey poſtępuie. Wszyscy baronowie *Neapolitańscy* muszą od 100. ludzi iednego rekruta doſtawić.— Klasztory także mnichow i mniszek z 5. głow, iednego żołnierza dadzą i utrzymywać będą.

W momencie kiedy ſpodziewano ſię, iż przyiaźń między *Francyą* i *Neapolem* zupełnie ieſt przywroconą, liſty z *Neapolu* pod dniem 4. donoszą o świeżych zatargach. Ambaſſador *Garat* utworzył nowe pretensye, na które Król nie może zezwolić, między innemi żądał uwolnienia wſzyſtkich więźniow ſtanu. Na dniu 2. wyſłano kuryerow z obu ſtron do *Paryża*. Poźnieysze liſty donoszą nawet, iż Ob. *Garat* gotował ſię do wyiazdu. Jakkolwiek bądź przygotowania woienne pilnie ſię czynią, i ſtolicę samą bateryami nowemi wzmacniaią. Woyſka także *Francuzkie* nad granicą znacznie ſię zwiększaią. Margrabia *de Gallo* niebespiecznie ieſt chorym, Xiąże *de Belmonte* ma po nim urząd obiąć.

OBWIESZCZENIA.

Podaie ſię do wiadomości publiczney, że za rezolucyami tak Kommiſsyi upadłych Bankow, iako i Rządu Gubernij Litewſkiey, niemniey ſądu Ziemſkiego Wołkowyſkiego, w ciągu pierwſzych trzech tygodni Mca 8bra roku teraźnieyszego według ſtarego ſtylu, a według nowego poczynaiąc od 12. Mca tegoż, w Wołkowyſku ſąd Ziemſki Wołkowyſki odbywać będzie publiczną przedaz Schedy w dobrach Miedzyrzeckich przez ſąd Detaxatorſki i Exdywizorſki dla maſsy Cabritowſkiey wydzieloney ſkładaiącey ſię: z mieszkania murowanego, przy ktorym ieſt ogrod fruktowy, officyna drewniana, gumna i obory, ogrod warzywny i ſtaw:—Z gruntu ornego włok 10. morg: 24. prętow 137.— z Sianożęci włoka 1. morg: 6. prętow 54.—z Gaju ſoſnowego morgow 21. prętow 147.— z Zarośli opałowych włok 6. morg: 29. prętow 145.— z Bagna włoki 1. morg: 5. prętow 95.—z Goſpodary oſiadłych 16.—z Arędy roczney złł. 642. gr. 3. oraz z ruchomosci znayduiących ſię: A to za gotową zapłatę, którą naywięcey ofiaruiącemu ſąd Wołkowyſki dobra rzeczoney Schedy poda, i Kommiſsya upadłych Bankow prawo zatwierdzi.

Dwa Rądle miedziane w tych dniach iako podeyrzane przytrzymano. Komuby zatym ukradzione zoſtały lub zgineły, może ſię w przeciągu tygodnia na Ratuszu Nowomieyſkim zgłoſić; po upłynieniu bowiem tego czasu, dyspozycya prawna względem nich naſtąpić ma.— Dan w Warszawie dnia 1. Lipca 1798.

J. K. Mci Pruſkiey Dyrekcya Policyi.

v. Schimmelfennig.

W Drukarni po ś. p. Piotrze *Zawadzkim* Giserze pozoſtałey, znayduią ſię różne charaktery i pisma odlewane w języku Polſkim, Roſsyiſkim, Zydowſkim, oraz nuty muzyczne i znaki do mapp ſłużące. Ktoby więc takowych charakterow nabyć lub nowo odlane mieć ſobie życzył, udać ſię ma do pozoſtałey wdowy Magdaleny *Zawadzkiey* mieszkaiącey w kamienicy JP. *Antoſzewſkiey* w Starym Mieście na przeciw Ratusza Nro 35. Tamże ieſt elikſier doświadczony flaſeczka po złł. 2.

P. *Nake* od ktòrego w bywszym magazynie porcelany Saſkiey, można było doſtać rozmaitych wod mineralnych i ſoli gorzkiey, wyieżdżaiąc teraz do *Saxonii*, uwiadomia tuteyszą Publiczność, iż też wody iako to: *Salcerſką*, *Egerſką*, *Pyrmontſką*, *Spaſką*, *i Freydentalſką*, zoſtawia przy JP. *Rychterze* mieszkaiącym w officynie bywszego pałacu Saſkiego przy bramie od ſtrony Końſkiego-Targu. Zyczący ſobie co z pomienionych rzerzy zakupić, znaydzie ie zawsze u tegoż JP. *Rychtera*.

Kantor tey Gazety ieſt w Rynku Starego Miaſta, w Kamienicy JP. Eberta, *pod Nrem 65. na drugim piętrze.*—Exemplarz groszy 20.